

Оцінка екологічного стану довкілля м. Дніпро методом біоіндикації

За морфологічними показниками
хвої сосни звичайної

Автор: Тарабанова Поліна Олександрівна,
9 клас, Межівський ліцей №1

Керівник: Резнік Віталіна Миколаївна

Природний індикатор індустріального навантаження

Високе антропогенне навантаження. Промислові підприємства та щільний автотрафік формують критичний рівень викидів. Традиційний моніторинг дороговартісний.

Сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.). Висока чутливість хвої до токсичних газів, зокрема діоксиду сірки (SO_2), робить її ідеальним та доступним біоіндикатором.

Мета: Оцінити рівень забруднення повітря у різних районах Дніпра за змінами хвої сосни.

Архітектура дослідження

Об'єкт

Екологічний стан атмосферного повітря промислового міста (Дніпро).

Предмет

Морфологічні показники хвої сосни: довжина, ступінь пошкодження, тривалість життя.

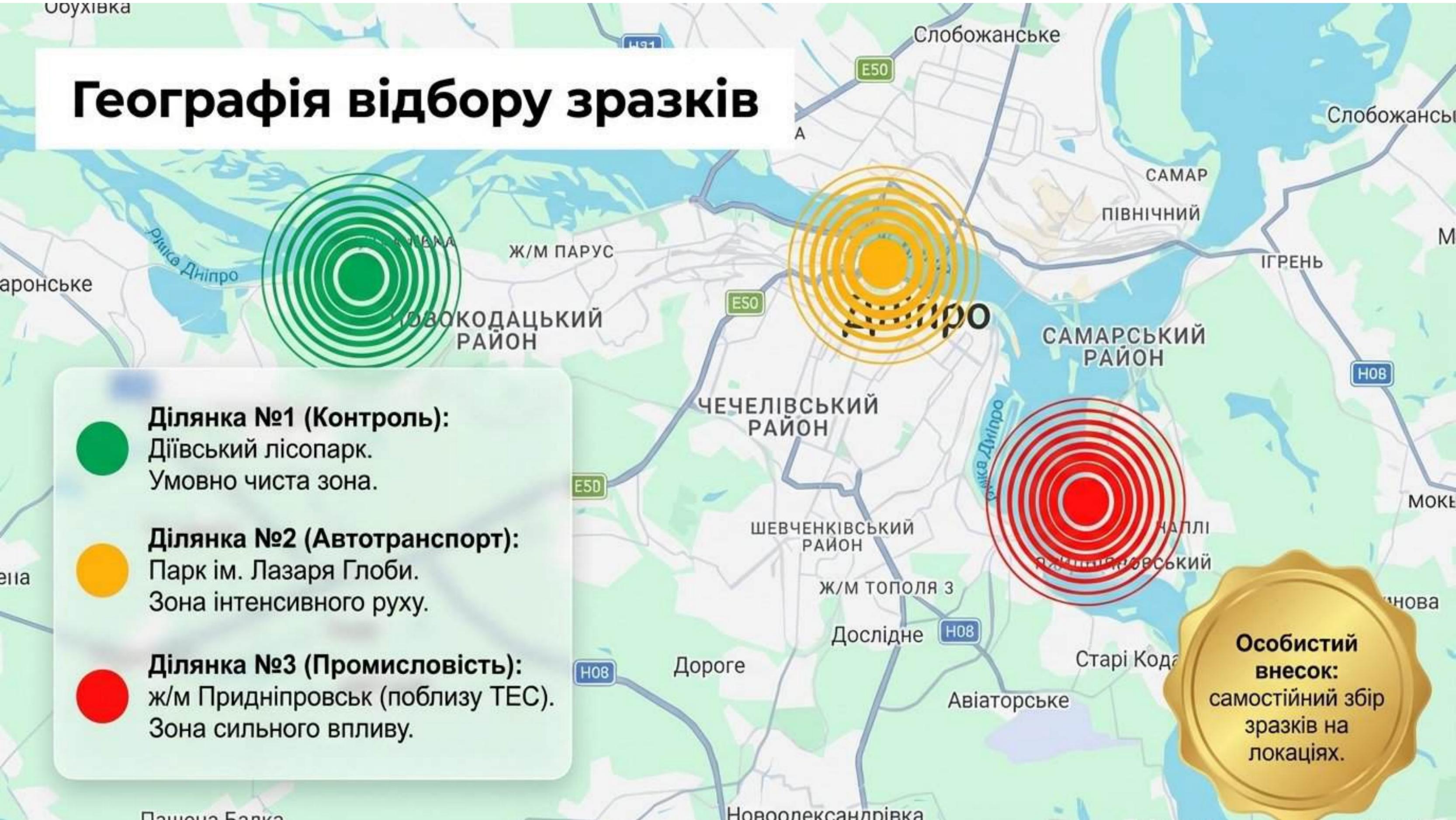
Завдання

1. Вибір 3-х дослідних ділянок.
2. Збір та вимірювання зразків.
3. Розрахунок індексів пошкодження.
4. Синтез результатів.

Географія відбору зразків

- **Ділянка №1 (Контроль):**
Діївський лісопарк.
Умовно чиста зона.
- **Ділянка №2 (Автотранспорт):**
Парк ім. Лазаря Глоби.
Зона інтенсивного руху.
- **Ділянка №3 (Промисловість):**
ж/м Придніпровськ (поблизу ТЕС).
Зона сильного впливу.

Особистий внесок:
самостійний збір зразків на локаціях.

Збір з нижньої частини крони (вік 15-20 років).
По 100 пар хвоїнок з кожної ділянки.

$$P = \frac{n}{N} \times 100\%$$

(де P – відсоток пошкодження)

Necrosis Thermometer

Клас 1: Без плям
(чисті)

Клас 2: Дрібні плями
(початок впливу)

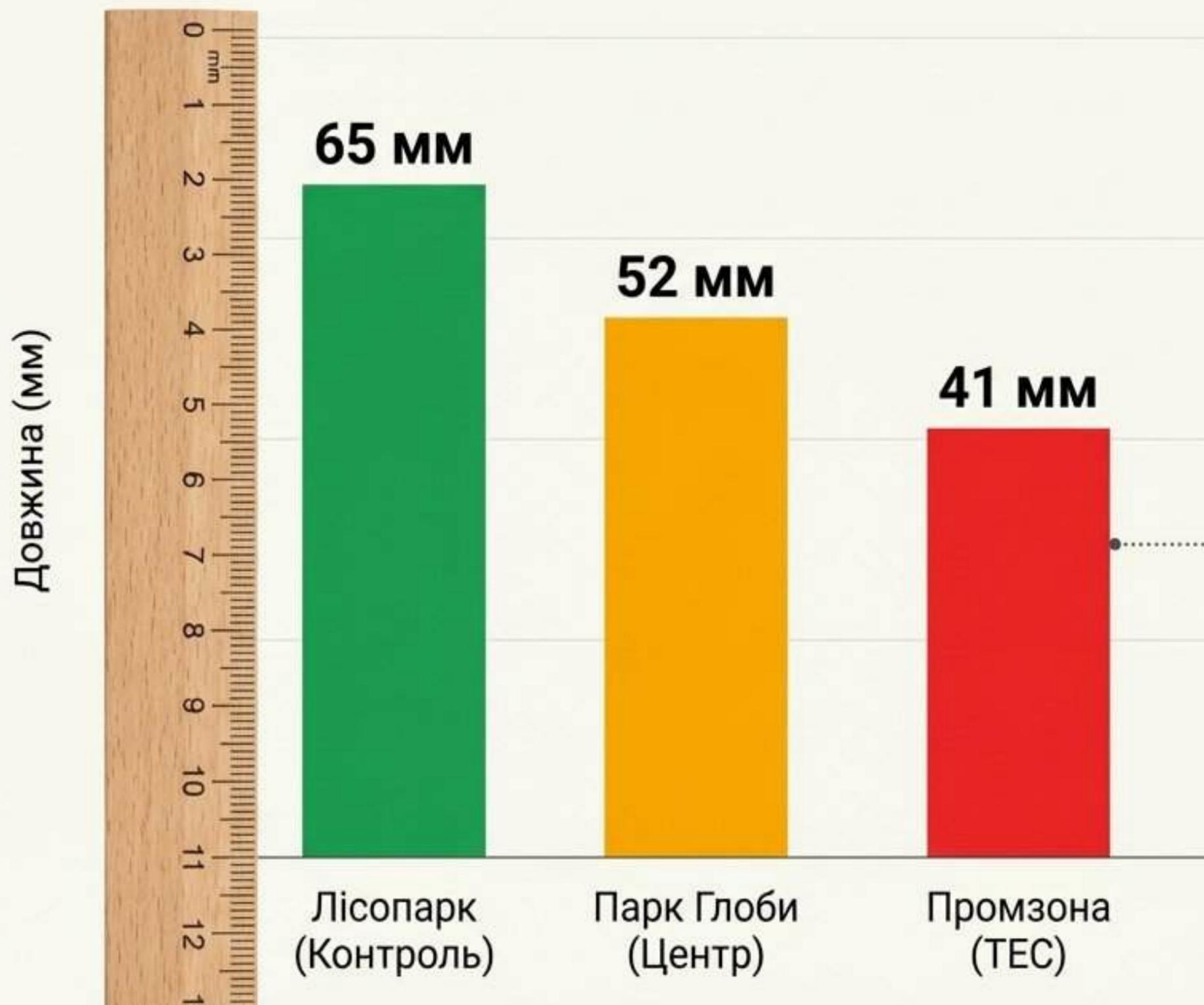

Клас 3: Хлорози та
некрози

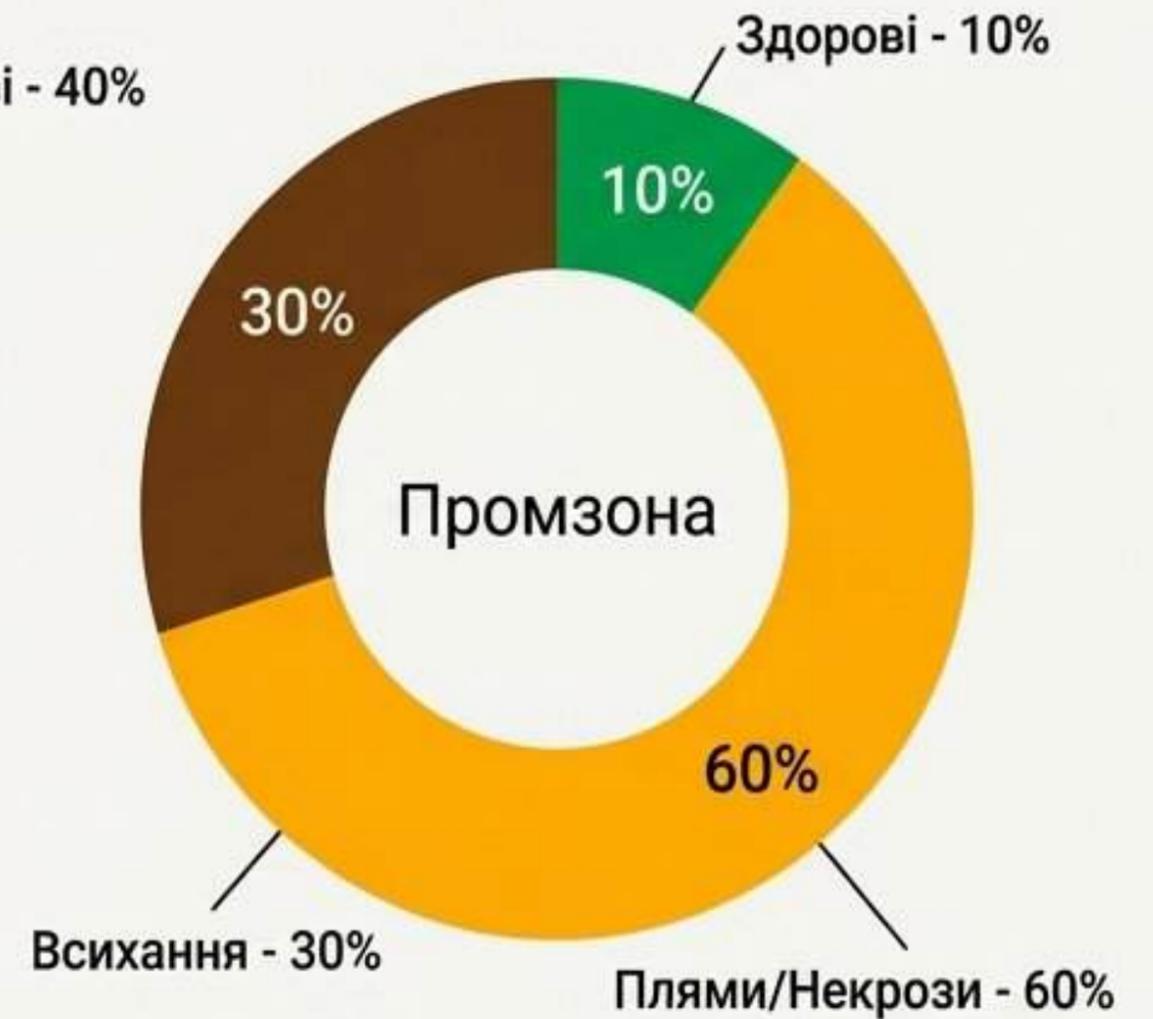
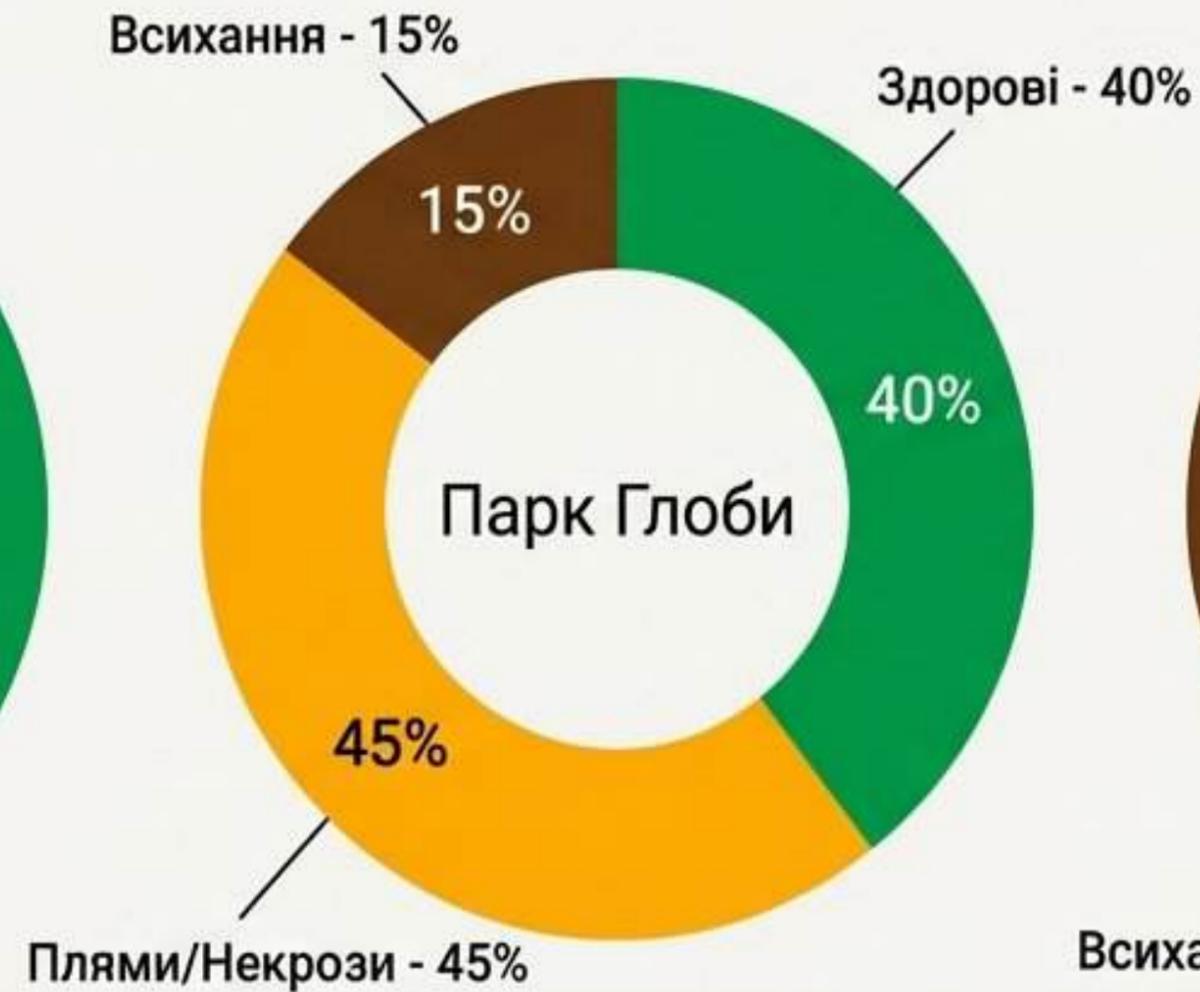
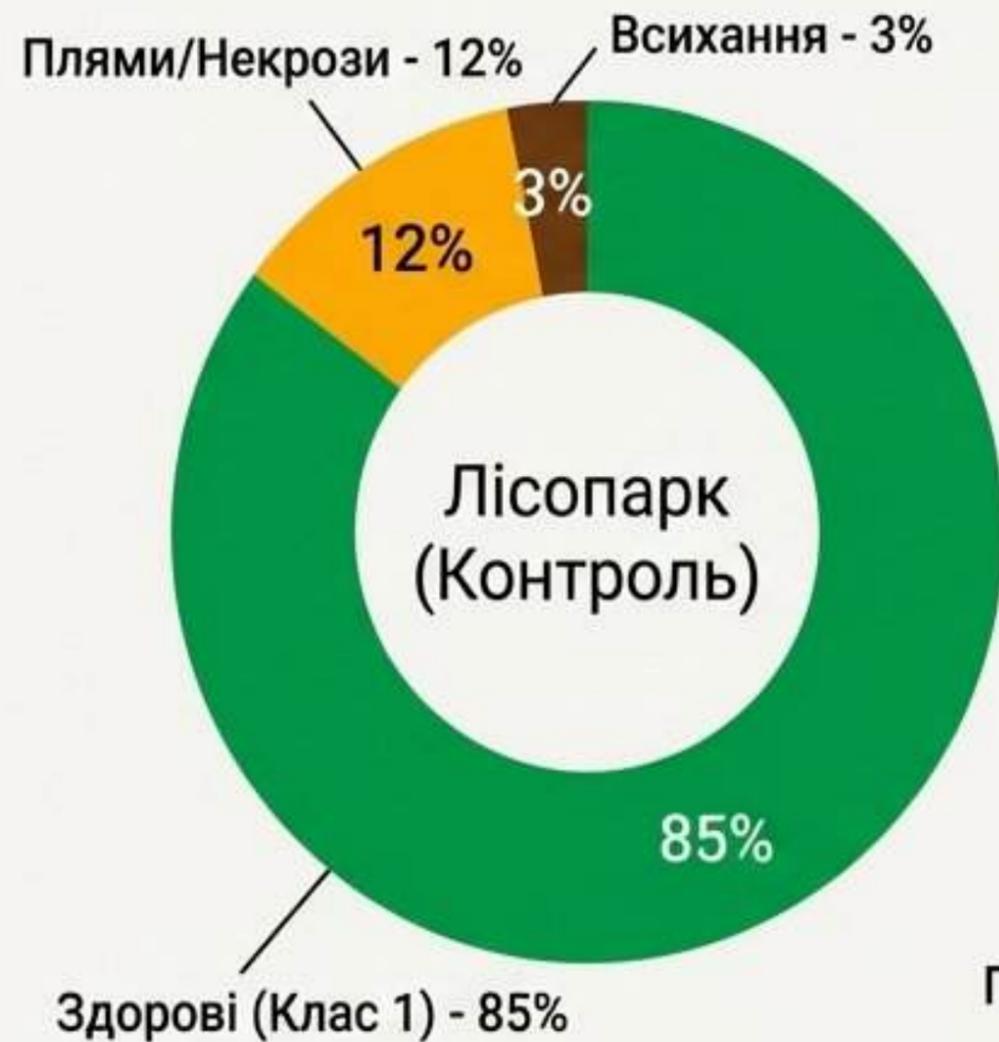
Клас 4:
Всихання >50%

Морфологічна реакція на токсиканти: Довжина хвої

Хвоя у забрудненій промисловій зоні **коротша майже на 37%** порівняно з контрольною ділянкою. Це пряме свідчення пригнічення росту.

Біологічне ураження: Розвиток некрозів

Поблизу ТЕС здорової хвої майже не залишилося (лише 10%).

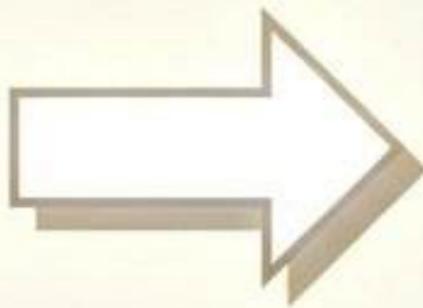
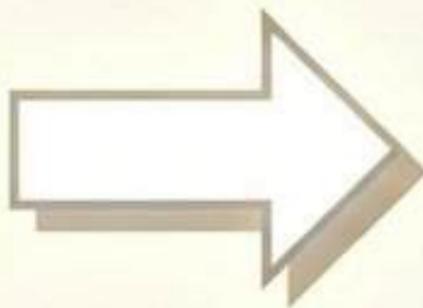
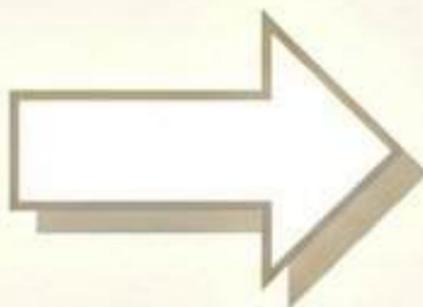
Діагностична матриця екологічного стану

Симптоми

Зменшення довжини (до 41 мм).

Площа некротичних пошкоджень (до 90%).

Скорочення тривалості життя хвої (від 3-4 років у контролі до 1-2 років у промзоні).

Діагнози

Пригнічення клітинного поділу через високу концентрацію діоксиду сірки (SO₂).

Гострий токсичний вплив викидів від згоряння палива та важких металів.

Хронічний екологічний стрес, що веде до передчасної загибелі органу.

Фітоіндикація підтверджує критичні зони

1

Метод біоіндикації за допомогою сосни звичайної об'єктивно об'єктивно та достовірно відображає диференційоване антропогенне навантаження на різні райони м. Дніпро.

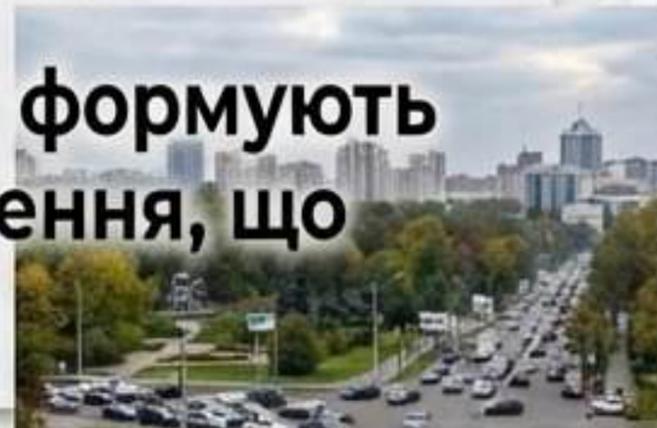
2

Найбільш критичний екологічний стан зафіксовано поблизу Придніпровської ТЕС. Агресивні промислові викиди призводять до масового розвитку некрозів та критичного ванашного розвитку некрозів та критичного зменшення довжини хвої.

3

Викиди автотранспорту в центрі міста (Парк Глоби) формують середній, але стабільно негативний рівень забруднення, що суттєво порушує життєдіяльність хвойних порід.

Стратегія адаптації міського озеленення

1

Створення санітарно-захисних смуг: Використовувати газостійкі породи (тополя, робінія, клен сріблястий) навколо ТЕС та автомагістралей.

2

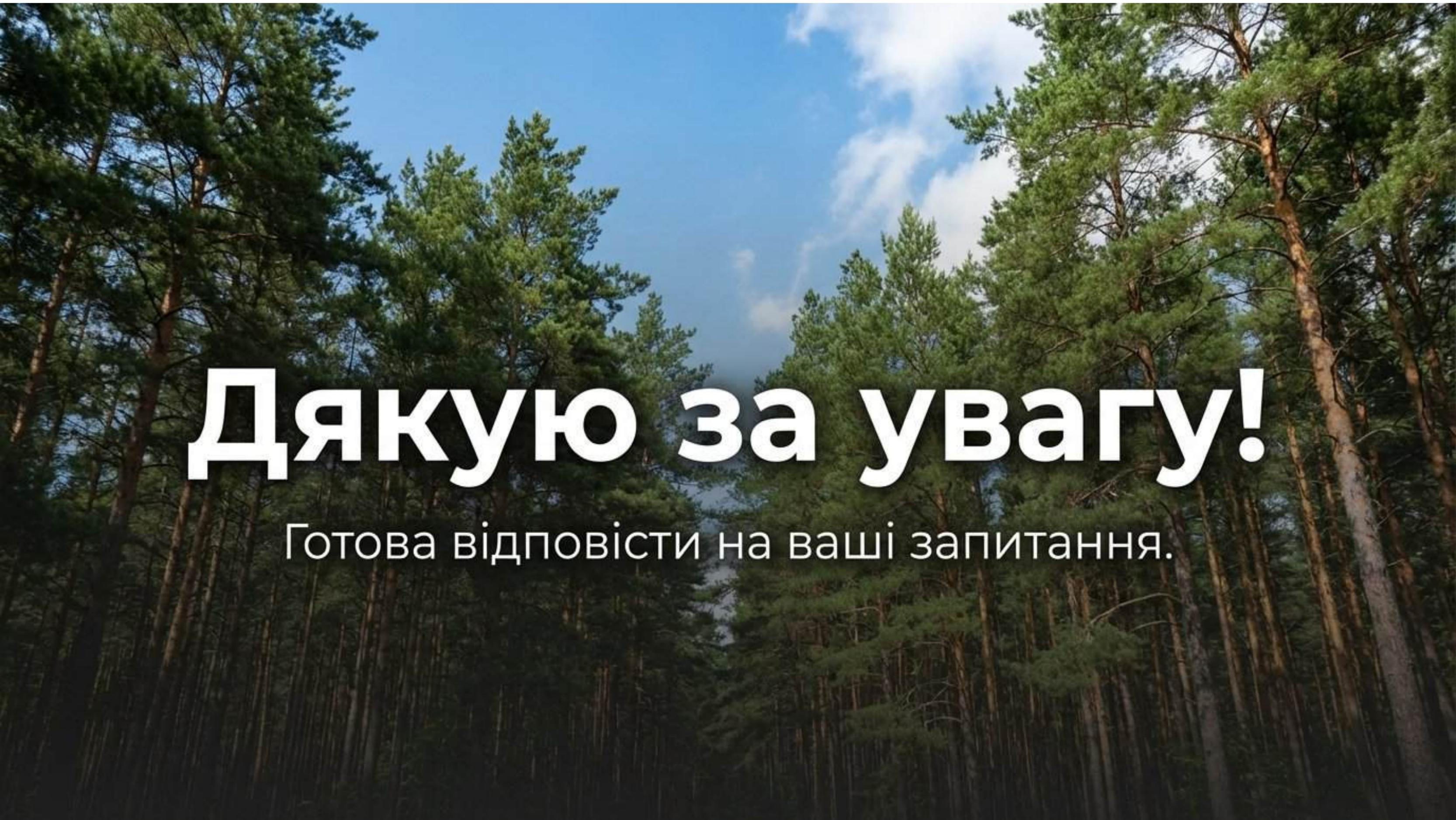
Розширення мережі моніторингу: Залучати шкільні та студентські ініціативи для біоіндикації екологічного стану.

3

Пріоритет на стійкі види: Замінити чутливі породи, такі як сосна звичайна, на більш витривалі до забруднення види в міських умовах.

Дякую за увагу!

Готова відповісти на ваші запитання.